

Quod Deus benè vertat!

13 415.

MELETEMATA JURIDICA,

ex materiâ

De

1667 72.

NECESSARIA

DEFENSIONE

delibata,

Quæ

PRAESIDE

UIRO

Magnifico, Nobilissimo & Consulissimo

DN. JOHAN: REBHAN,

Jcto, Com. Palat. Cæsar. Divers. Statuum Imperii
Consiliario, & in illustri hac Argentoratens.

Academiâ Antecessore Seniori

celeberrimo &c.

Dn. Patrono, Fautore & Præceptore suo

omni observantia cultu jugiter prosequendo,
colendo.

Publicè pro ingenii viribus defendere conabitur

PETRUS SANDER. Isnacensis.

Auth. & Resp.

Ad diem Iun. Anno M DC LXVII.

In Auditorio majori horis confuetis.

29.

ARGENTORATI,

Literis Johan. Friderici Spoor.

21

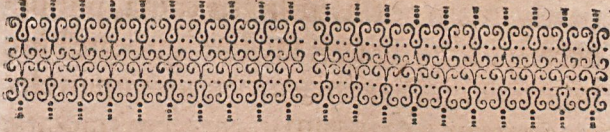

214

DEO
PATRIAE, PATRI
&
AMICIS.

D

PRÆFATIO.

Ui juri operam navant, variis rerum argumentis variè suos in eo factos progressus ostendere satagunt & patribus & superioribus, quorum nutu in Academiis vivunt.

Verùm diversos ad diversa diverse movent causæ. Alij enim materiæ ducuntur novitate: alij ejusdem utilitate. Harum, quæ alteri sit præferenda, uti optio difficilior est; ita arbitror, nec illos, quod ingenii laborisque insoliti gloriam præprimis quærant laude sua indignos esse: nec hos, ceu quos excusat fortè frequens in vita civili & hinc necessarius, quem respiciunt, usus. Hujus itaque generis cum & hæc de necessaria defensione sit, eam ego in præsens, non tam ingenii ostentandi & raritatis,

A 2

ritatis,

2.
ritatis, quàm potius utilitatis causa, publici
exercitii loco selegi: facilem quoque hinc
hujus mei ausus veniam sperans, tam in ele-
cta materia ipsa, quàm in ejusdem tractatae
modo. Selectioribus siquidem paucis
pagellas has complere volui potius paucas;
quàm ineptiis multis multas. Cui cona-
tui ut faveas, benevole Lector, præter pre-
ces meas, obtinebit fortè communis stu-
diorum favor.

Quaestio

3

417. 3

Quæstio I.

An illis, qui lege permittente offendi possunt, puta Bannitis &c. defensio non sit permisa, adeò, ut si se defendendo aggressorem interficiant, etiam homicidii rei fiant?

A sserit hoc Bartolus, motus hac præcipuè ratione, quod scil. injusta sit defensio, ubi justa est offensio. Tantoque magis, in hac specie, in qua cuius ex populo datur executio, dico, quilibet sit & fiat legis minister & executor justitiæ; postquam iudex propter fugam rei justitiæ exequi nequeat, quem si præsentem & in manibus haberet, ultimo supplicio afficeret; quo spectat illud Tertulliani: *In reos Majestatis & publicos hostes omnis homo miles est.* Licet autem veriore esse dissentientium opinionem, Salomonius exinde concludat, quod non statim sequatur, ei exceptionem esse denegatam, contra quem actio competit. 2. Quodque non quilibet statim privatorum, reo damnato justitiæ efficiatur executor; quippe quo nihil ad seditiones ac tumultus excitandos sit facilius & promptius: cujus tamen occasiones modis omnibus refecandæ. Dec. *ad l. non est singulis.* 176. *de R. I. n. 2.* sed tantum iudici hoc datur. *Accurf. in l. 10. C. de his quib. ut &c.* Vereor tamen, ne aliquis, ex **Q** Mutii posteris surgens, illis sit objecturus: turpe esse, jus in quo ipsi versantur, ignorare. *arg. l. 2. §. 43. de orig. jur.* vel in apertis locum conjecturis dare. *arg. l. 137. §. 2. in fin. de V. obl.* proinde in asserentium sententiam merito transimus, moti, non tantum per-

A 3

text.

4.
text. l. 3. §. *fn. ad L. Corn. de sicar.* Verum etiam Novissimâ & nunquam satis laudata Constitutione de Pac. publ. Tit. *Bon Poen der Friedenbrecher.* & Ordin. Camer. part. 2. Tit. 9. §. *Objemandt/ v. So bald auch der.* Gail. 2. de P.P. c. 1. n. 23. & seq. Pet. Frid. Mind. de process. in Camer. extrah. l. c. 26. n. 5.

Huic quæstioni affinis est & illa: *Si quis licitè possit capi, is autem se defendat, sicque incertamine occidatur, An occidens veniat puniendus?* Quod quidem Schneidvv. ad §. 2. *Inst. de L. Aquil. n. 6.* indistinctè negat; eodem illo Bartoli fundamento nifus; Sed forsan consultius erit distinguere: utrum Magistratus mandato talem malefactorem unicuique ex populo prosequi concesserit, an non: ut illo casu omninò excusetur. l. 32. & seq. de injur. Harpr. ad ad §. 5. *Inst. de publ. jud. n. 197.* non æquè, si hoc non concesserit: Nam culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti. l. 36. ff. de R. I. c. non est 19. de R. I. in 6.

Quæst. II.

An ut maritus uxorem; sic uxor maritum, in discrimine vitæ constitutum defendere queat?

NEgare id videtur Imp. in §. 2. *Inst. de injur.* post: **N**otum in l. 2. ff. *cod.* cum dicit; *defendi uxores à viris, non viros ab uxoribus æquum esse;* ita ut ne absentem quidem maritum uxor defendere possit. arg. l. 4. C. de
pro-

5.
procurat. VVesenb. 1. *Conf.* 43. n. 137. Verum merito nobis idem de uxore erga maritum, quod de marito erga uxorem sumimus iudicium, ex natura correlativorum, de quibus idem iudicium, ubi evidens diversitatis ratio non apparet. *fac. l. 22. §. 7. ff. solut. matr.* Nec refragatur Imperator in all. §. 2. *Inst. de injur.* loquitur enim de defensione judiciali ordinaria, sive injuriarum actione, si qua marito facta; quamvis nec ab hac penitus prohibeatur in *l. 41. ff. de procurat. l. 3. §. 2. de liber caus.* Sichard. *ad d. l. 4. C. de procur. n. 4. & seq.* imprimis, si isthac injuria aliam contra ipsammet simul implicet, ut si Leno, Cuculus injuriose maritus vocetur.

Quaest. III.

Num jure ad defendendum proximum teneamur?

ET quod ad hoc teneamur, arbitror, non tantum ex ipso rationis naturalis dictamine liquere: siquidem omnis ratio & constitutio vitae adjumenta hominum desiderat. Cic. 2. *offic.* Hinc Seneca: *si justus es, inquit, non nocebis; sed & nocentes prohibebis:* & sicut cuilibet bonum videtur alterius auxilio frui, ita nec aliis auxilium & defensionem denegare debet; Verum etiam jure divino, quo jubemur proximum diligere, sicut nosmet ipsos. Matth. 22. *vers.* 39. Marc. 12. *vers.* 31. quod sequitur jus Canonicum, plenam justitiam dicens, socium in vitae discrimine constitutum, defendere. *C. forritudo. 5. C. 23. q. 3. c. 6. de sent. excomm. in 6. C. negligere §4. c. 2. q. 7. c. 7. & c. 11. c. 23. q. 3. & passim alibi:* Idem con-

constitutum jure civili, ita ut secundum hoc quis se
contaminet criminis reatu, si, quod prohibere potest,
non prohibet. *l. 109. l. 50. de Reg. jur.* ad id enim præstan-
dum obligati sumus, quod alteri prodest, & nobis non
nocet, *l. 2. §. 5. ff. de aqu. & aqu. pluv. arc.* imò, nullius ma-
gis interest, quam ipsius hominis, beneficio affici. *l. 7. de
servis export.* Cui suffragatur Carol. V. *in Ordin. crim.
art. 150. §. item so einer zu Errettung eines andern Leib/
Leben oder Gut / jemandt erschlägt.* Causam tamen
dissensus nonnullis præbuit, quod arg. *l. ult. ff. de con-
dict. ob turp. caus.* Dd. concludant; turpiter eum facere,
qui pro defensione alterius pecuniam accipit, contra
l. 9. §. 1. ff. quod met. causa. l. 34. §. 1. ff. de donat. Wesenb. *in
7. ff. de condict. ob turp. caus. n. 3.* aut, ut alterum defenda-
mus, nos jure non esse obligatos. Bart. *ad d. l. 9. §. 1. n. 2.*
qui sic pro negativa pugnat: quem tamen Baldus in tan-
tum improbat, ut Bartolum propterea in inferno cru-
ciari, paulò acerbius scripserit: Verum licet hæc ipsa
argumentatio prima fronte non exigui ponderis esse vi-
deatur; corruit tamen, si attendamus, aliud esse quem-
piam teneri defendere ex improvise & instanti periculo,
& aliud, alteri inservire pro certa pecunia, ut, si quod pe-
riculum fortè obveniat, propulset: illud officium Chri-
stiani & humanitatis est; hæc locatio seu contractus,
hac ratione pecuniam accipere utile est; illa turpe, nisi
merces tanquam honorarium interveniat. *d. l. 34. §. 1. de
donat.* adde Harpr. *ad §. 5. Inst. de publ. jud. n. 141.* Bacch.
ad Treutl. 2. 32. 6. 1.

Quæst.

An Christianus Judæis quoque contra vim illatam succurrere & impunè in vasorem Christianum occidere possit?

EX præsupposito, vim esse injustam, neque aliter eripi vel evadere periculū alterutrum posse, id affirmandum duxerim: ubi enim alterum perire necesse est, justius est, ut pereat violentus in vasor, quam in sons. Bacch. *ad Treutl.* 2. 32. 6. 1. Adde, quod lex Evangelii beneficentiam in quosvis homines, data occasione, non liberam modò relinquat; sed & sub præcepto posuerit: Nam DEI exemplo, qui Solem oriri facit bonis & malis, ac utrosque pluvia humectat, jubemur nullum hominum genus à beneficiis nostris excludere, ut scribit in opere illo celeberrimo *de jur. belli & pac.* Hugo Grot. 2. 15. n. 10. Hastenus tamen dictis illud subjiciendum est, quod isthæc intelligenda sint, si extraneus non nesciat, absque vitæ suæ jactura periclitantem à se defendi posse; aliàs enim ad opem ferendam non tenebitur, *arg. l. 6. C. de serv. & aqu. can. si non 8. c. 29. q. 5.* Undè, si quis dubius circa hoc, defensionem alterius omiserit, de jure civili nulla poena reperitur constituta. Bacch. *ad Treutl.* 2. 32. 6. 1. Bern. Zieritz. *ad art. 150. Constitut. Carolin.* D. D. Ludv. *disp. Inst. ult. thes. 5. lit. D.* Vasqu. 1. *contr. 9. n. 5. & 6.* Andr. Gerhard. *dec. ult. q. 6.*

B

Quæst.

8.
Quæst. V.

An in casu, ubi filius patrem vel pater filium in mortis periculo constitutum non defenderit, fieri possit exhereditatio?

R Esp. Negando, eo, quod in *Nov. 115. c. 3.* nulla hujus facta sit mentio: non obstante eo, quod hæc causa quibusdam similis, quibusdam etiam major videatur. *arg. cap. sicut dignum. extr. de homicid. ibi: qui potuit hominem liberare & non liberat, eum occidit.* Treutl. 1. 13. 8. C. Arum. 10. Exerc. 3. Gerh. 8. q. 7. Hunn. 2. V. R. 5. q. 19. Forst. 12. q. 18. Bicc. Sect. 3. thes. 83. lit. tt.

Quæst. VI.

An ob defensionem pudicitia puellæ permissum sit, stupratorem interficere?

A Ffirm. per *l. 1. §. 4. ff. ad L. Corn. de sicar.* quia hic quando scil. castitas & virginitas periclitatur, non minus ac illic, ubi vitæ discrimen vertitur, de damno agitur irreparabili, ut proinde etiam adversus Judicem se & honorem suum defendere liceat, juxta *l. 5. C. de jur. fise*: Quippe sicuti vita: ita & castitas & pudicitia semel amissa & perdita, irrecoverabilis est, *l. unic. pr. vers. maximè. C. de rapt. virg. ubi gl. in verbo, non potest. C. si paulus 32. q. 5.* Quin imò, Virginium pudicitiam filia suæ ipsius vitæ anteposuisse patet ex *l. 2. §. 24. de orig. jur.*

Huc

9.
 Huc spectat dictum Livii lib. I. dec. I. *Quid homini sal-
 vum esse potest amissa aut vi erepta pudicitia.* Unde rectè
 Augustinus lib. I. de liber Arbitr. IO. I. scriptum reliquit:
 Multò mitius esse, eum, qui alienæ vitæ insidiatur, quàm
 eum, qui suam tuetur occidi, & multò immanius esse,
 invitum hominem stuprum perpeti, quàm eum, à quo
 vis illa infertur, ab eo, cui inferre conatur, interimi.
 Vid. Hippol. de Marf. in l. I. C. de rapt. virg. n. 12. Gail. 2.
 observ. 110. n. 5. & seqq. Borch. de feud. c. 7. n. 43. Trentl. I.
 disp. I. thes. 4. lit. C. Ayres de homic. necess. p. I. n. 135. & 140.
 ubi ait: Virginem ad stuprum sollicitatam, si honorem
 virginittatis aliter conservare & tueri nequit, etiam in
 foro conscientie sese opprimere conantem occidere
 posse.

Quæst. VII.

*De bonis nostris, an pro iis tuendis æquè ac pro
 corpore defendendo, liceat in vafores de-
 pellere & occidere?*

Acrior inter JCtos disceptatio est. Nam 100. allegat
 Dd. Ayres in tractatu de homicid. necess. part. I. n. 156.
 quibus facile negotio totidem insuper addi possent, si
 auctoritatibus nobis esset depugnandum, qui pro de-
 fensione rerum in vaforem etiam occidi posse statuunt.
 Nam res, dicunt, sunt quasi secundus hominis sanguis,
 & media ad vitam sustentandam necessaria. gloss. in l. ad-
 voc. 2. C. de Advocat. divers. judic. Jason in l. nec quicquam 9.
 §. ubi decretum, l. num. 2. de off. procons. & in illo Hesiodi:
 B 2 Pecu-

Pecunia anima miseris mortalibus dicitur; Ergò peræque ut vitam defendi posse, ajunt: in hanc sententiam etiam inclinare videtur, Ordin. Crim. art. 130. item *so einer zu Errettung eines andern Leib/ Leben oder Güter.* &c. Sed nobis hæc opinio & iniqua & injusta esse videtur, quia inter rerum & vitæ defensionem, maxima est differentia. Nam homo nobilissima est creatura ad imaginem Dei creata; cujus respectu res caducæ, quæcunque etiam pro vilissimis sunt habendæ ceu quæ non suarummet causâ, sed hominum gratia à rerum natura comparatæ sunt. *l. 28. in fin. ff. de usur. §. in pecudum. 38. Inst. de R.D.* Et vita hominis, nisi in continenti defendatur, semel amissâ, reparari nequit: semel occisus homo non potest in vitam revocari, uti Periclem apud Plutarchum dixisse autor est Nicolaus Bellus. *l. 2. disc. politic. 39.* At res verò ablatæ adhuc aliis modis repeti possunt. Hinc concludimus, propter rerum conservationem in vasorem licitum non esse occidere, nisi simul vitæ periculum concurrat, h. e. ille resistat, qui res auferre audeat; absurdum enim est, animas hominum, quibuscunque vasibus vel vestimentis postponi. *l. 21. C. de SS. Eccles. cap. si perfodiens, cap. suscepimus ex tr. de homicid. l. si ex plagis 52. §. tabernarius 1. ff. ad Leg. Aquil. l. furem 9. ff. ad L. Corn. de sicar.* Potes ergò restuas defendere; sed in defensionem, non ad homicidium usque progredi, nisi fortè aliter tibi resistat & sic te in discrimen vitæ deducat. Conf. post Accurf. Bart. Jason. Claud. de Seyfel *ad l. 3. ff. de Inst. & Jur. Abb. & Felin. in c. 2. extr. de homicid. Carer. in pract. crim. tit. de homicid. §. Quinto excusat. n. 12. Clar. 5. sentent. §. Homicidium. n. 23. Chassan consuet. Burgund. rubr. 1. §. 5. vers. Quæro. num. 11. Bald. in l. 1. C. unde vi.*

Quæst.

Quæst. VIII.

An convitiis lacesitus, ob honoris sui tutelam quempiam impunè occidere possit?

Negamus, licet enim quilibet bonæ famæ & existimationis suæ rationem habere debeat, *l. 48. in pr. Mand. Nov. 30. cap. 7.* Et crudelis sit, qui toti suæ confidens conscientiæ, famam negligit, Augustinus: Imò melius sit mori, quam vilipendi, secundum Baldum *conf. 212. Col. 1. l. 4.*

*Jactura gravis temporis est, maior honoris,
Nam vita nihil sicubi casta dignitas est;*

Scalig. lib. 1. Epidorp. vitæque & fama pari passu ambulent. *l. 9. ff. de manumiss. vindict. l. 8. §. 2. ff. quod metus caus. l. 26. pr. ff. Si quis omis. caus. l. 36. in fin. ff. de fideicom.* Et bona fama sit thesaurus inæstimabilis; Attamen propterea cædes alicui non est infligenda: quid enim magis juri & æquitati adversatur? Cum evidentissima sit inter vitæ & famæ defensionem disparitatis ratio. *l. 25. §. 1. ff. de procur. l. 38. §. pen. ff. ad L. Jul. de adul.* cum pro quâ alia remedia cuius sint in promptu. Injuria enim nostræ existimationi illata, vel retorsione illicò repelli. *l. 25. ff. de procur.* vel actione injuriarum, aut ad recantationem reparari potest. *Dd. in tit. ff. de injur.* At vita semel amissa, recuperari nequit. Ubicunque autem offenso alia defensio præsto est, ibi violenta defensione, si usus fuerit, non merebitur excusationem. *l. 45. §. qui cum aliter 4. ff. ad L. Aquil.* Quia non est defensio; sed ultio, quæ jure prohibita. *l. nullus. 14. C. de judais. d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. l. mic. C.*

B 3 ne

21

ne quis in sua. l. nullus. 10. ff. de testib. l. omnibus. C. cod.
 Cum itaque nemo cum cæde alterius se defendere possit, si se aliter tueri queat. *d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. facile inde apparet, nemini impunè licere convitiis lacescentem ob honoris sui tutelam occidere: fama enim uti dixi, sine cæde alterius potest defendi, actione nimirum injuriarum.*

Quæst. IX.

Quatenus Tutela sui privato permissa?

Tutelam sui jure permissam esse cuilibet privato expressè traditur in *l. 3. ff. de Just. & Jur. ibi: Jure hoc evenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, jure fecisse existimetur. §. 2. Inst. ad L. Aquil. l. 4. pr. l. 45. §. 4. ff. ad Leg. Aquil. l. 1. §. 27. De vi & vi arm. ubi expressè dicit Jctus, jus hoc vim vi & arma armis repellere naturâ comparatum esse. l. 2. l. 3. C. ad L. Corn. de Sicar. P. H. Ordn. Carol. V. art. 139. & seqq. cap. significasti 18. extr. de homicid. Gail. 2. observ. 110. n. 10. ibi: **Gewalt mit Gewalt zuvertreiben ist nicht verboten.** Carpzov. 1. crim. 23. n. 2. & seqq. ibique laudati: modò id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ. *l. 1. C. unde vi.* quod moderamen consistit in **MODO, TEMPORE & CAUSA.***

Modus, est defensio necessaria, hoc est, quod aliter declinare vitæ suæ periculum nequeat: **TEMPUS**, si eo tempore fiat, quo præsens imminet provocato vitæ periculum, hoc est, si in rixâ & in continenti fiat, provocato non descendente ad actus extraneos. Nam si ex intervallo fiat, defensio non est necessaria, sed vindicta. *l. 3.*

§. cum

§. eum igitur 9. ff. de vi & vi arm. CAUSA, est aggressus adversarii: justa enim defensio ob personam fieri debet, atque ita, ut necessaria sit ad defensionem sui, non ad vindictam facta. *l. 3. C. ad L. Corn. de sicar.* nec si ipse author rixæ fuerit, & operam rei illicitæ dederit. Ratio decisionis superioris est, quod adversus periculum ejusmodi se defendere non tam omnes leges omniaque jura. *l. 1. §. 27. ff. de vi & arm. l. 3. de just. & jur. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aqu.* Verum etiam ipsa naturalis ratio, permittunt. Elegantissimè hoc declarat Cicero *in orat. pro Milone*: Est, *dicens*, hæc non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus: verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus; ad quam non docti; sed facti; non instituti, sed imbuti sumus, ut, si vita nostra in aliquas insidias, si in vim, in tela aut latronum, aut inimicorum incidisset, omnis honesta ratio esset expediendæ salutis: Silent enim leges inter arma, nec se expectari jubent, cum ei, qui expectare velit, ante injusta pœna luenda sit, quàm justa repetenda. Quamvis aliàs nemo sibi ipsi sumere debeat ultionem: cum tutela & defensio subditorum Magistratui sit data & concessa, quam quilibet lætus implorare tenetur. *l. 14. C. de Judic. l. 176. ff. de Reg. jur.* Sed quia non rarò necessitas nos in eas angustias ducit, ut si leges expectare velimus, antè injusta morte simus perituri, quàm facti in nos insultus justam pœnam petituri. Ideò dictis casibus permissum est, sine judice se vindicare. *tot. Tit. C. quand. lic. unicuiq. sine jud. se vind.* Melius enim est intacta cujusque jura servare, quàm post vulneratam causam remedium quaerere. *l. fin. C. in quib. caus. in integr. rest. non est necess. &c.*

Quæst.

Quæst. X.

*An aliquis in necessaria defensione teneatur
ad primum usque ictum expectare &
hunc sustinere.*

NEg. Quippe secundum vulgare illud, melius est prævenire, quam præveniri, vel melius est in tempore occurrere, quam post vulneratam causam remedium querere. *l. 5. C. in quib. caus. integr. rest. l. 1. C. quand. lic. unic. l. 4. C. ad L. Corn. de sicar. Schneidvv. §. 1. Instit. de I. N. G. & C. n. 15.* Nam

Dimidium amisit, qui primum expectat ad ictum.

Et tu quod cavere potes, stultum est admittere, malo ego hoc prospicere, quam hunc ulcisci acceptâ injuriâ. Terent. in *Eunuch. act. 4. sc. 6.* Quippè facile contingere potest, ut quis primo ictu pereat, vel ita periculose vulneretur, ut defensione amplius locus non relinquatur, Remus ad *Ordin. Crim. art. 140. v. nemo a. Obrecht. tr. de necess. defens. c. 2. n. 11.* Quam sententiam Carolus V. Imper. in *Constit. Criminal. artic 140.* expressis verbis comprobat. **Ist auch mit seiner Gegenwehr bis Er geschlagen wird / zuwarten nicht schuldig.** Poterit igitur defensor, si viderit arma in se stringi. *C. J. A. l. 48. Tit. 8. thes. 7.* sibi prospicere in tempore: ubi enim cunctatio periculosa est, justum est, ut prævenias. *l. 1. C. quand. lic. unic.* Et leges nostræ occidere permittunt ad se venientem. *d. l. 3. ff. de just. & jur. l. 4. ibi qui inferenda cædis voluntate præcesserit. C. ad Leg. Corn. de sicar. l. 5. ibi. ferro se*

lius, qui aggressus est. August. Bonfrancisc. ad Angel.
tract. de malef. §. & dictus Titus n. 13. Itaque sic statui-
mus, vim armatam armis repelli posse, non verò vim &
injuriam inermem, à quâ metus mortis abest. Armo-
rum appellatione, quæ veniunt videre est ex §. 6. Inst. de
interd. l. 41. l. 224. d. verb. sign. & ibi Gæd. l. 3. §. 1. ff. de vi
& vi arm. l. 9. ff. ad L. Jul. de vi publ. l. 54. §. 2. ff. de furi.

Quæst. XII.

An insultatus indistinctim fugere teneatur?

QUOD quidam Dd. in l. 3. ff. de Just. & Jur. communiter
asseruere, quasi is nō seruet defensionis modum, qui
mavult resistere, quàm fugere, per §. 2. Inst. de Leg. Aquil.
l. 45. §. qui cum aliter 4. ff. ad L. Aquil. quo etiam detor-
quere verba Ordin. Crim. art. 142. §. mehr so fûrgeben
wird. &c. Ubi Remus v. vel denique. E contrâ, plurimi
vim imminentem non fuga; sed repercussione esse pro-
pullandam, statuunt. Nos distinguimus & dicimus,
quod vel certum sit, insultatum beneficio fugæ pericu-
lum imminens evadere posse, vel incertum & dubium:
Si priùs, quod tunc fugere teneatur, si omninò innoxius
esse velit, probamus. Ille enim innoxius tantùm est,
qui aliter adversus vim se tueri non potest, quam id fa-
ciendo, quod facit, l. 45. §. 4. ibi. qui aliter se tueri non
possunt innoxii sunt. ff. ad L. Aquil. l. 2. C. ad L. Corn. de
ficar. ibi: in dubio vita discrimine constitutus. Clement. n.
nic. de homicid. ibi. qui mortem aliter vitare non valet: Si
verò dubium sit, an effugiturus quis sit periculum, quod
tunc

tunc aggressorem, salva conscientia, & jure optimo, sub
 & resistere possit, seque defendere. Confer P. H. Ordn.
 Carol. V. Imp. art. 140. ibi. *Und der Venedigter kan
 füglich oder ohne Gefährlichkeit / oder Verletzung seines
 Leibs / Lebens zc. nicht entweichen / der mag sein Leib und
 Leben ohn alle Straffe durch eine rechte Gegenwehr retz
 ten / & art. 142. vers. mehr so sürgeben wird.* Unde quo-
 que apparet insultatum tū demū adversarium vi re-
 pellere & occidere posse, si ipsi fugienti imminet vita
 periculum, ita ut ex eo se fuga aliove modo salvare ne-
 queat; puta, quod aggressor, armata manu gladiove eva-
 ginato & stricto, ante ipsum stans, terrorem & metum,
 ne cum terga vertentem comprehendat & prosternat, in-
 cutiat aut fugæ eventum ratione loci lubrici periculo-
 sum prospiciat. Obrecht. *tr. de necessar. defens. c. 10.
 n. 90. seqq. C. I. A. 48. ff. 8. ab. 9. n. 3.*

Quæst. XIII.

*An is, qui moderamen inculpat a tutela ex-
 cessit, pœna ordinaria L. Cornelia sit
 puniendus?*

Quæstio optima & frequenter in judiciis versata, satis
 studiosum est, ut in præsentī paucis dirimatur. Ubi
 in *negativam* inclinamus, hanc ob rationem, quia ut
 poena L. Cornelia locum habeat, verus & manifestus
 dolus adesse debet, aded ut neclata culpa hic dolo æqui-
 paretur. *l. 1. §. Divus 3. l. 14. l. 16. ff. ad L. Corn. de sicar.* At-
 qui in defensione non præsumitur talis dolus. Gail. 2.

C 2

obser-

observ. no. n. 15. sed potius necessitas defensionis. Ergo nec ex dolo puniendus, sed quatenus excedendo illicitè fecit, scil. propter errorem & culpam tantum, h. e. propter excessum rei licitæ, nempe defensionis, in qua semper modum tenere difficillimum. Angel. in tract. de malef. §. & dictus Titius. n. 17. & ibi August. Bonfrancisc. & Angel. de Clavasio verb. defensio. num. 5. Est enim ira furor brevis, Horat. Ep. ad Loll. Et insanimus omnes cum irascimur. Stobæus serm. 18. vid. l. si adulterium 38. §. 8. ad L. Jul. de adult. l. quicquid. 48. de R. I. & ibi Everh. Bronchorst. Deindè, quia provocatus non habet stateram in manu, ut possit dare ictus & vulnera ad menturam, in olim causam de rest. spol. & ab initio justè fecit, qui invasus est, ac justo dolore movetur is, qui ab aggressore provocatus est. l. si adulterium, 38. §. Imp. 8. ff. ad L. Jul. de adult. l. si quis in gravi. 3. §. 3. ff. ad SCT. Syllan. & l. Gracchus. 4. C. ad L. Jul. de adult. Arbitrio itaque Judicis puniendum eum esse judicamus, confer Schneidvv.

ad §. 1. Inst. de I. N. G. & Civ. n. 18.

Ad

*Ad
Nobilissimum*

DN. DISPVTANTEM,
Amicum meum dilectum.

INfamem, si quis pugnae ingrediatur are-
nam,

Funestam studio, publica jura volunt.
Infames procul hinc, gladios procul, omni-
aque arma,

Vulnera dira procul, funera moesta pro-
cul.

Hic aliam Themis ipsa Tibi jam pandet are-
nam,

Qua cum laude, quibus congregiaris,
habes.

Congredere, ut dignos merearis Victor ho-
nores:

Quos Tibi felices, perpetuosque precor.

PRAESES.

C 3

Pre-

214
Præcellentissimo ac Pereximio

DN. RESPONENTI,

Amico ac Commensali suo per-
charo.

Sedulus Aonidum cum fudes SANDER in
agris

Ingenium cupiens excoluisse tuum:
Atque tibi sacri veneranda scientia juris
Sit cordi, Astreæ Te juvet arva sequi:
Candidus est, omni dandus tibi jure lapillo,
Quod ratione Viris hâcce placere cupis.
Hoc quoque Rebhanio Doctori, nomine
charus

Existas, claro non sine laude Viro:
Præsidis auxilio tanti tu dumque favore
Nixus, juridicè disleruisse velis:
Gratulor ex animo: votis ardentibus optans
Ut faustis avibus perficere ista queas.
Ac ut defendas, tibi quæ defensio dictat
Nunc, defensor erit sic DEus ipse simul.

Ita gratulando deproperabat

JOHANNES BECHTOLDUS,

J. U. Doctorand.

Nobi-

Nobilissimo atque Pereximio
DN. DISPV TANTI,

Conterraneo, eidemque Amico

suo singulari.

QUod natura docet, meritò defendis, A-
mice.

Perge, dabit pressis spem labor iste,
precor.

MAGNUS SAUL,

Jur. Cand.

Madrigal.

Der Feuer volle Geist
Entschläget sich der Asche dieser Erden /
Vnd flammet mit Gewalt
Zum Sonnen-Gold / zum Throne der Gelehr-
ten /

Ihm halten nicht die Pöbels-Fluthen auff.
Diß/werther Freund / uns dein Exempel weist.
Der Du ohn Auffenthalt

Mit hohem Ruhm / und frischen Götter-Muth
Bisshero hast Aßträen nachgefolget.

Wohlan! mein Freund / vollende diesen Lauff
Sie zeigt dir schon das schöne Schnecken-blut!

Also schriebe seinem guten Freunde zu Ehren

FRIDERICUS Lehmann /

der Rechen beßissener.

FINIS.

IN DICTV ANTI

de re iudicanda

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

de iudicando

C

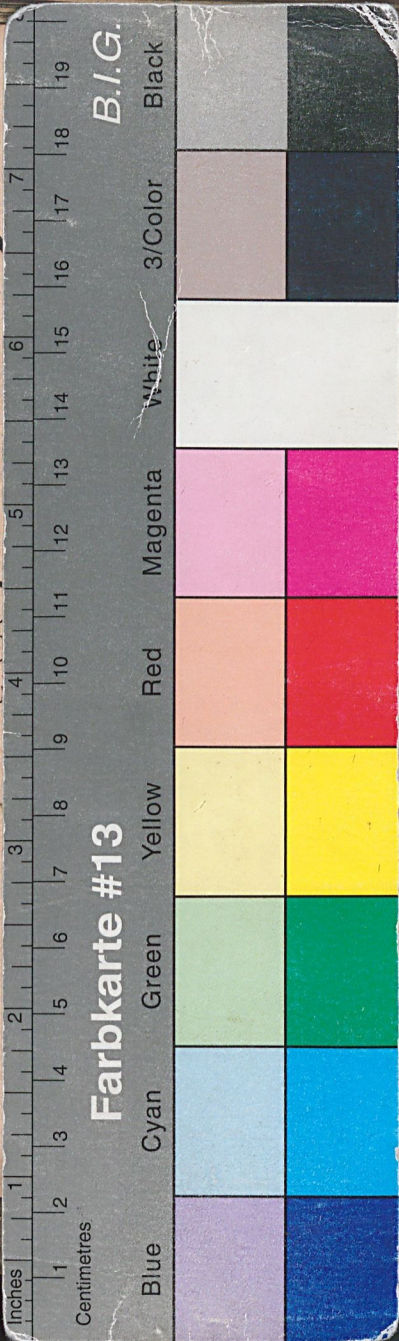

Strassburg, Diss., 1667

X 228 42 98

WOM

B.I.G.

Farbkarte #13

vertat!

13 415.

1667 12.

JURIDICA,

ARIA
ONE

E

& Consultissimo
REBHAN,

erf. Statuum Impe-
ac Argentoratens.
re Seniori

cc.
Praeceptore suo
prosequendo,

dere conabitur
R. Isnacensis.

LXVII. 29.
s consuetis.

TI,
i Spoor.